

С Т А Н О В И Щ Е

Относно заемане на академична длъжност „доцент“ по научната специалност „Теория на възпитанието и дидактика (Начална училищна педагогика)“ по конкурс, обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград, ДВ. бр.55/19 юли 2011 г.

Кандидат: гл. ас. д-р Красимира Теофилова Марулевска

Член на научно жури: доц. д-р Траян Попков

1. Обща оценка на кандидата

Д-р Красимира Марулевска е единственият кандидат по обявения от университета конкурс. От представените данни в автобиографията ѝ е видно, че тя извървява пътя от университета, през началното училище и преподаването в чужбина, до докторантура и преподавателска работа в университета. През 2007 г. получава ОНС „Доктор“ по Теория на възпитанието и дидактика. Налице е последователно кариерно развитие, съпроводено с натрупване на богат педагогически опит.

Кандидатът има опит от работа в мултиетническа среда. Интересното още е, че е по време на работата ѝ като учител и директор на училище в Акимовка, Запорожка област, Украйна, е подготвила 17 младежи от български произход, които кандидатстват и са приети в български висши училища. За подготовка на ученици по български език през 1999 г. е наградена с грамота от началника по образование в Одеската областна държавна администрация.

В университета тя има опит от работа по б проекта, има и организационен опит – работи като сътрудник към университетската лаборатория по дидактика на висшето образование. Участвала е в редица специализации. Откакто е университетски преподавател вече има подготвени няколко лекционни курса.

Ръководи студентски учебно-изследователски проекти.

Владее отлично руски език, има добри познания и езикови умения в областта на украинския, френския и английския езици. Компютърната и грамотност е на много добро ниво.

Приемам представената от кандидата справка за цитиранията (общо 6) като израз на интерес и уважение към нейните проучвания.

2. Оценка на научните и практически резултати и приноси на представената за участие в конкурса творческа продукция

Д-р Марулевска участва в конкурса за доцент с продукцията след получаване на ОНС „доктор“, състояща се от две монографии, 1 учебник и 24 статии. От статиите в два случая има преминаване на съдържанието от една в друга, съпроводено с леки редакционни промени, без да е налице развитие на излаганите идеи (виж 3 и 4, 14; 9 и 12). По тази причина не се рецензират публикациите под № 12 (повторение с № 9) и 14 (по-пълният вариант се съдържа в № 3 и 4).

Не се рецензира и статия № III.19, тъй като е включена в монографията под № I.2. Освен това статията № III.14 е част от монографията под № I.2. Статия № III. 7. също е включена в монографията -№ I.1.

Поради изтъкнатите съображения от 24 приемам за рецензиране 19 статии.

Приносните моменти в публикациите на д-р Марулевска основно са позиционирани в две области: начален етап на образование и доцимология. С тематиката на конкурса по-точно са об-

вързани публикации от първата област. Идеите на кандидата в първата областта са концептуално и практически заявени в двете монографии.

В монографията „Синергетиката в научното и образователното пространство“ (I.2.) се прави опит да се обоснове значимостта на нова научна област – синергетиката, за системата на образованието и да се пренесат някои от нейните идеи на концептуално и понятийно равнище. Тук авторката демонстрира добро познаване на методологическите измерения на синергетиката и е от първите, които у нас се спират на връзката ѝ с образованието. Въз основа на *експериментална работа*, резултатите от която са защитени в докторската дисертация, д-р Марулевска търси *доказателства* за приложение на тази интердисциплинарна област в обучението в началните класове. Заслужава да се отбележи внимателно обмисления модел на експеримента и критериите за анализ на получените резултати.

На теоретично равнище монографията е по-скоро фокусирана около направлението „синергетика на образованието“ (с. 29 и 77), а по-конкретно – около синергетичните измерения на образованието.

Приносителите на авторката тук са с характер *пренос на идеи от синергетиката и опит за тяхното адаптиране* към областта на образованието.

Монографията „Проектно базирана учебна дейност в училище“ (I.1.) е посветена на същността, мястото и технологията на метода на проектите в началния етап на образованието. Приятно впечатление прави осведомеността на кандидата и стремежа да се търси *нова интеграция* на този метод в условията на класно-урочната система у нас. За тази цел тя прави историческа ретроспекция и съпоставителен анализ на съвременни опит за приложение на метода. Върху опитна основа детайлно се описват технологични аспекти от прилагането на синергетичен модел на проектно базирана учебна дейност в 4-ти клас (с. 113-151), изследвани в докторската дисертация на кандидата.

Приносът на д-р Марулевска тук е с характер *пренос, адаптиране и технологично разработване на идеи* в среда (класно-урочна система), която по своите характеристики е трудно съвместима с метода на проектите. Изведени са сравнителни характеристики на проектно базиран синергетичен урок (с. 163).

Като съавтор на учебника „Педевтология“ кандидатът разработва темите за следдипломната квалификация и усъвършенстването на учителите, за тренинговите форми в подготовката на учителите и за оценяване на професионалния им труд (този проблем се дискутира и в публикация № III.7.). В тези области са показани добро познание на основни теоретични постановки, компетентно ориентиране в основни нормативни документи и в практически подходи за решаване на обсъжданите проблеми.

С някои от публикациите от третата група (статии) д-р Марулевска излиза извън сферата на основните си интереси и разширява научните си дирения в областта на интерактивните методи, педагогическите иновации, информационните технологии в образованието, правата на детето, личностния подход в образованието (от група III №№ 18, 15; 16; 17; 10; 9). В тях тя показва умения да се ориентира към актуални проблеми, да откроява същности противоречия и решения, които основно търси в контекста на прилагането на идеи от областта на синергетиката. Приносителите ѝ тук са от вида *систематизация* на идеи.

3. Критични бележки и препоръки.

1. Конструктивното пристрастие на авторката в монографията „Синергетиката в научното и образователното пространство“ (I.2.) е повече от ясно, но в конструктивно-критичен план за нея не може да не се отбележи, че на много места се наблюдава само пренос на идеи. Диалектика-

та и педагогическият анализ на понятия от синергетиката като бифуркация, фрактал, нелинейност, незатвореност, фазови преходи, атрактор, параметри на реда и пр. е само загатната. Тези понятия се нуждаят от аспектично изчистване и операционализация. Декларираните потенциални възможности на синергетичния подход се нуждаят от по-задълбочено анализиране. На места се подменят подходи за анализ (синергетичен със системен, личностен, дейностен). В тези случаи има необходимост от излизане от рамките редукционизма като похват за анализ.

2. В разработената от д-р Марулевска част от учебника по педевтология от прецизиране се нуждаят понятията критерии, показатели, индикатори. Отношението между тях е представено твърде имплицитно, а на места и неясно. В някои други публикации също има нужда от изчистване на употребата на понятията.

3. Тематичната фокусираност на д-р Марулевска е положително явление в работите ѝ. Тя позволява задълбоченост, но и носи риск от ограничаване и повторение. Така например при сравняване се вижда, че в монографията „Проектно базирана учебна дейност в училище“ параграфи 1.1., 1.2. и 1.3. от втора глава са буквално взети от четвърта част на монографията „Синергетиката в научното и образователното пространство“. Безспорно е авторството на текстовете и в двата случая, но е въпрос за коректност буквалното им пренасяне от едно място на друго.

4. Стилът на изложение на места е претрупан с цитати. Те биха могли да се избегнат като се подходи по-аналитично и по-критично към ползваните идеи и факти. В тези случаи се загубва научната дискуссия, а може би и не се търси.

4. Заключение

Няма съмнение, че рецензираната продукция на д-р Марулевска е нейно лично дело, че към изследванията си тя се отнася отговорно и със зачитане на чуждо авторство и постижения. В тематично отношение публикациите свидетелстват за това, че тя има свои очертани научни интереси, които се материализират в научна продукция, вместваща се в рамките на приетите за целта норми. В изследванията си тя демонстрира *добра научна информираност, сполучливи находки на пренос на нови методологически идеи* от областта на синергетиката в образованието, *създава свой модел на* проектно базирана учебна дейност, ориентиран към синергетиката. Д-р Марулевска е опитен университетски преподавател в областта на конкурса. Тя е старателен и активен участник в ред академични дейности, ползва се с уважение сред колегите и активно работи със студентите си. Налице са необходимите предпоставки да подкрепя кандидатурата на д-р Марулевска за заемане на академичната длъжност „доцент“ по теория на възпитанието и дидактика (Начална училищна педагогика).

04.12.2011 г.
Гр. Благоевград

Член на журито: .
(подпис)